

U s n e s e n í

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Daniela Spratka, Ph.D., a Mgr. Barbory Berkové v právní věci žalobce **M. J.**, v řízení zastoupeného JUDr. Vladimírem Ježkem, advokátem se sídlem Ostrava-Moravská Ostrava, Dvořákova 26, proti žalovanému **Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje** se sídlem Ostrava-Moravská Ostrava, 28. října 117, o žalobě proti přípisu žalovaného ze dne 12.11.2013 č.j. MSK 90951/ 2013, ve věci prošetření stížnosti proti postupu poskytovatele zdravotnických služeb,

t a k t o :

I. Žaloba se **odmítá**.

II. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

A.

Žalobce se žalobou došlou zdejšímu soudu dne 28.1.2014 domáhá přezkumu přípisu žalovaného ze dne 12.11.2013 č.j. MSK 90951/2013, jímž žalovaný sdělil žalobci výsledek prošetření stížnosti proti postupu při vyřízení stížnosti ředitelem Psychiatrické léčebny v Opavě na postup tohoto zdravotnického zařízení, který se udál ve dnech 11.12.1997 – 18.2.1998 tak, že žalobce byl hospitalizován bez jeho souhlasu a byly vůči němu užity léčebné postupy bez jeho souhlasu.

Podstatou žalobcovy stížnosti je, že v uvedeném období neexistovaly zákonné důvody pro jeho hospitalizaci bez jeho souhlasu a pro užití léčebných postupů zvolených zdravotnickým zařízením bez jeho souhlasu (jakkoli Okresní soud v Opavě vedl v r. 1997 i detenční řízení, v němž rozhodl, že k převzetí k hospitalizaci došlo ze zákonných důvodů).

Žalobce dovozuje, že ust. § 93 a násl. zák. č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákona o zdravotních službách) – dále jen „ZSS“ – zavedla institut stížnosti. Z této zákonné úpravy dovozuje právo pacienta (v případě, že je stížnost důvodná) na vyslovení výroku o tom, že zdravotnické zařízení porušilo svou povinnost a postupovalo nesprávně. Jakkoli toto právo není majetkové povahy, představuje podle žalobce nárok na morální satisfakci. Protože ředitel zdravotnického zařízení i žalovaný vystupovali ve funkci správního orgánu, jemuž stát zákonem svěřil posuzování stížností, má žalobce za to, že přezkum aktů vydaných při prošetření stížnosti spadá pod režim zák. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“); odmítnutí důvodné stížnosti pak podle žalobce představuje zkrácení práv žalobce úkonem správního orgánu ve smyslu § 65 s.ř.s. Podle žalobce nelze připustit výklad, že by správní orgán rozhodoval o stížnosti občana na nesprávný postup (nezákonnou detenci, nesprávně provedený lékařský zákrok, apod.), aniž by existovala možnost soudního přezkumu takového správního aktu.

Další argumentaci směřuje žalobce k posouzení otázky, zda jeho hospitalizace a následné léčebné postupy byly v souladu s právními předpisy účinnými v letech 1997 – 1998 a navrhuje zrušení napadeného aktu žalovaného. Pro případ, že by soud tento akt nepovažoval za rozhodnutí pro nesplnění formálních požadavků, vyjadřuje názor, že žalovaný měl řízení skončit řádným formálním rozhodnutím, jak ovšem neučinil, proto se domáhá eventuálního výroku správního soudu, kterým by soud žalobci uložil rozhodnout formálně bezvadným rozhodnutím.

B.

Předně krajský soud konstatuje, že pro posouzení otázky, zda je napadený akt rozhodnutím ve smyslu legislativní zkratky užitý v § 65 odst. 1 s.ř.s. je zcela nerozhodné, zda napadený akt naplňuje i legislativní definici rozhodnutí dle § 67 a násl. zák. č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších změn a doplnění (dále jen „spr.ř.“). S.ř.s. totiž obsahuje vlastní definici pojmu „rozhodnutí“, proto definice obsažená ve spr.ř. je pro posouzení přezkoumatelnosti napadeného aktu ve správním soudnictví zcela nepoužitelná.

Proto soudy rozhodující ve správním soudnictví i Ústavní soud dlouhodobě, opakovaně a neměnně dovozují, že pro posouzení přezkoumatelnosti aktu správního orgánu ve správním soudnictví je nerozhodné, jak byl tento akt správním orgánem z hlediska formálního pojat (ať už v souladu s předpisy upravujícími řízení před správním orgánem či v rozporu s nimi); rozhodující je, zda napadený akt správního orgánu svou povahou zasahuje do hmotněprávního postavení žalobce tím, že zakládá, mění, ruší či závazně určuje jeho práva či povinnosti. Takovou definici rozhodnutí pak mohou naplňovat i nejrůznější formy aktů správních orgánů označovaných jako „osvědčení“, „sdělení“, „odpověď“, „vyřízení“, „dopis“, „přípis“, aj. (tzv. teorie rozhodnutí v materiálním smyslu). Pro příklad lze uvést rozhodnutí Nejvyššího správního soudu¹⁾ ze dne 23.3.2005 č.j. 6 A 25/2002-42, Sb. NSS č. 906/2006, ze dne 29.1.2004 č.j. 2 Afs 28/2003-48, Sb. NSS č. 187/2004,

¹⁾ všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz

ze dne 26.10.2005 č.j. 1 Afs 86/2004-54, Sb. NSS č. 792/2006, ze dne 15.12.2005 č.j. 2 Afs 86/2005-55, ze dne 2.7.2008 č.j. 1 Ans 5/2008-104, nebo rozhodnutí Ústavního soudu²⁾ ze dne 7.10.1996 sp. zn. IV. ÚS 186/96 či ze dne 26.2.2002 sp. zn. II. ÚS 446/2000.

Obava žalobce, že by podepsaný správní soud nepovažoval napadený akt za „rozhodnutí“ jen pro jeho formální podobu je proto lichá, a proto se krajský soud již dále nezabýval eventuálním žalobním požadavkem.

C.

Krajský soud se proto dále zabýval otázkou, zda napadený akt žalovaného lze považovat za rozhodnutí ve smyslu definice obsažené v § 65 odst. 1 s.ř.s., tedy zda napadený akt správního orgánu svou povahou zasahuje do hmotněprávního postavení žalobce tím, že zakládá, mění, ruší či závazně určuje jeho práva či povinnosti.

Institut stížnosti proti postupu poskytovatele zdravotních služeb upravují ust. § 93 a násl. ZSS, kterých se i žalobce dovolává.

Podle § 93 odst. 1 ZSS proti postupu poskytovatele při poskytování zdravotních služeb nebo proti činnostem souvisejícím se zdravotními službami může podat stížnost

a) pacient (...),

Stížnost se podává poskytovateli, proti kterému směřuje; tím není dotčena možnost podat stížnost podle jiných právních předpisů. Podání stížnosti nesmí být osobě, která ji podala, nebo pacientovi, jehož se stížnost týká, na újmu.

Podle § 93 odst. 2 ZSS pokud osoba, která podala poskytovateli stížnost (dále jen „stěžovatel“), s jejím vyřízením nesouhlasí, může podat stížnost příslušnému správnímu orgánu, který tomuto poskytovateli udělil oprávnění k poskytování zdravotních služeb. Zároveň uvede důvody nesouhlasu s vyřízením stížnosti poskytovatelem.

Podle § 96 odst. 1 ZSS jestliže příslušný správní orgán při šetření stížnosti zjistí porušení práv nebo povinností při poskytování zdravotních služeb nebo činnostech s tím souvisejících stanovených tímto zákonem nebo jinými právními předpisy anebo jiná pochybení dotýkající se práv a zájmů pacientů,

a) uloží poskytovateli nápravná opatření s uvedením lhůty pro jejich splnění, popřípadě

b) podá podnět

1. orgánu příslušnému podle jiných právních předpisů⁴¹⁾,

2. příslušné komoře, jestliže zjistí takové pochybení zdravotnickým pracovníkem, který je členem komory, které přísluší šetřit komoře podle zákona upravujícího

²⁾ všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na nalus.usoud.cz

⁴¹⁾ Například zákon č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 378/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 296/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

činnost komor; obdobně postupuje poskytovatel.

Podle § 96 odst. 2 ZSS uložených nápravných opatřeních nebo o podání podnětu zašle příslušný správní orgán informaci zdravotní pojišťovně, u které byl pacient v době porušení práv nebo povinností při poskytování zdravotních služeb pojištěn.

Z uvedených zákonných ustanovení vyplývá, že předmětem stížnostního řízení podle § 93 a násl. ZSS není rozhodování o právech a povinnostech podatele stížnosti, ale jde o prošetření skutečností uvedených ve stížnosti. Výsledkem prošetření stížnosti bude vždy písemné vyrozumění podatele stížnosti o tom, že správní orgán buď žádné pochybení neshledal, nebo že takové pochybení shledáno bylo (v takovém případě správní orgán uvede, jaká konkrétní opatření k nápravě podle § 96 ZSS byla přijata). Především je nutno zdůraznit, že výsledek prošetřování a vyřizování stížnosti podle § 93 a násl. ZSS nikdy nemůže být ztotožněn se zahájením řízení o disciplinárním deliktu či jiném správním deliktu. Takové řízení je zahájeno až jeho řádným formálním zahájením podle § 46 spr.ř. či podáním návrhu podle předpisů upravujících řízení před orgány příslušných profesních komor, jakkoli i taková řízení jsou řízeními před správními orgány. V žádném případě tedy nelze dovozovat, že by automatickým pokračováním vyřízení stížnosti jako důvodné bylo disciplinární řízení či řízení o jiném správním deliktu, příp. že by takové deliktní řízení bylo přímým vyústěním procesu vyřizování stížnosti.

V nyní posuzovaném případě šlo dle žalobních tvrzení a žalobcem založeného napadeného aktu o zjištění, zda se poskytovatel zdravotních služeb dopouštěl nezákonného jednání při žalobcově hospitalizaci a jednotlivých léčebných zákrocích. Žalovaný po prošetření věci shledal, že pochybení nebylo shledáno, totožné závěry ředitele poskytovatele zdravotnických služeb aproboval, a proto žalobce vyrozuměl v tom smyslu, že ve věci nebude přijímat žádné opatření k nápravě.

Takový výsledek prošetření stížnosti se nemohl nikterak negativně projevit v žalobcově právní sféře, neboť smyslem tohoto zákonem předvídaného postupu nebylo autoritativní rozhodování o právech a povinnostech ani jedné ze stran (žalobce ani poskytovatele zdravotních služeb), nýbrž jen iniciace dozorové pravomoci příslušných správních orgánů. Tímto vyrozuměním žalovaný nemohl zasáhnout do hmotněprávních oprávnění a povinností žalobce, když jím jen vyjádřil, že podnět žalobce shledává nedůvodným a nebude činit žádná další opatření.

Pokud osoba, jež se domnívá, že byla jednáním poskytovatele zdravotních služeb poškozena, na něj podá stížnost, nemůže si nárokovat jeho potrestání v deliktním řízení, příp. potrestání konkrétního zdravotnického pracovníka v řízení disciplinárním, natož takové potrestání vynucovat.

Neměl-li tedy žalobce právní nárok na to, aby žalovaný se stížností naložil tak, jak si to žalobce představoval (přijal některé z nápravných opatření podle § 96 ZSS), nemohl mít negativní důsledek vyřízení stížnosti žalovaným žádný vliv na žalobcovu právní sféru. Žalobou napadený přípis žalovaného tedy nenaplnuje materiální znaky rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s.ř.s., neboť se jím nijak nezakládají, nemění

ani neruší žalobcova práva či povinnosti, ani se závazně neurčuje, že určitá práva má či nemá.

Pro úplnost podepsaný soud konstatuje, že shora uvedené závěry činí se znalostí dosavadní judikatury Nejvyššího správního soudu představované např. rozsudky ze dne 4.2.2009 č.j. 1 Ans 1/2009-229 či ze dne 25.6.2010 č.j. 2 As 66/2009-53, kterou respektuje, plně se s ní ztotožňuje a ani v nyní posuzované věci neshledal důvody, proč by se od této ustálené rozhodovací praxe soudů rozhodujících ve správním soudnictví měl odchýlit.

Za této situace je naplněna hypotéza § 70 písm. a) s.ř.s. – napadený správní akt není rozhodnutím ve smyslu definice rozhodnutí obsažené v § 65 odst. 1 s.ř.s.

D.

Nedosti na tom, krajský soud dále konstatuje, že i kdyby napadený akt rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s.ř.s. byl, jedná se o akt, jehož vydání závisí výlučně na posouzení zdravotního stavu žalobce, přičemž sám o sobě nepředstavuje překážku výkonu povolání, zaměstnání nebo podnikatelské či jiné hospodářské činnosti.

By-li by tedy napadený akt rozhodnutím v materiálním smyslu, nepodléhal by soudnímu přezkumu pro vyluku obsaženou v § 70 písm. d) s.ř.s.

E.

Krajský soud se neztotožňuje ani s názorem žalobce, že by mu právo neposkytovalo jiný prostředek ochrany. Takovým prostředkem je právě řízení o přípustnosti převzetí nebo držení v ústavu zdravotnické péče³⁾, které – jak vyplývá z napadeného správního aktu – bylo v žalobcově případě Okresním soudem v Opavě vedeno.

F.

Ze shora uvedených důvodů krajský soud žalobu pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení podle § 46 odst. 1 písm. a) s.ř.s. odmítl.

G.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 3 s.ř.s.,

³⁾ v r. 1997 upravené ust. § 191a a násl. zák. č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších změn a doplnění, nyní ust. § 66 a násl. zák. č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Krajský soud v Ostravě
dne 30. ledna 2014

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu